

ПСИХОПРОФІЛАКТИКА ТА ПСИХОЕДУКАЦІЯ

Безбар'єрність – нова суспільна норма

Із 19 до 25 травня в Україні триває **Національний тиждень безбар'єрності**. Це важлива ініціатива, яка нагадує усім, що безбар'єрність – це не про «інших», це про всіх нас. Це не лише про людей з інвалідністю, а про людяність, рівність і справедливість у щоденному житті.

Чому це важливо? Кожен хоча б раз у житті стикався з бар'єром – архітектурним, інформаційним чи соціальним. Недоступний сайт, відсутність пандуса, знецінення через вік чи стан здоров'я – усе це створює невидимі стіни.

Безбар'єрність – це про рівні можливості для всіх.

Навіть проста пояснювальна фраза, зрозумілий інтерфейс, місце для відпочинку біля під'їзду – це вже внесок у безбар'єрне середовище. Кожен із нас може змінювати простір навколо: через уважність, доброзичливість і готовність підтримати. Але **справжні зміни починаються з мислення**, адже найбільші бар'єри – у наших упередженнях.

Нагадаймо собі основні тези і поняття, пов'язані з темою безбар'єрності.

- Це нова суспільна норма, в межах якої кожна людину приймають, поважають і цінують незалежно від походження, статі, віку, фізичних особливостей, трудової зайнятості, інших особливостей та індивідуальних ознак, а при прийнятті рішень влада, бізнес, громада враховує інтереси всіх суспільних груп, в тому числі малочисельних.
- Впровадження в Україні безбар'єрного простору передбачене **Національною стратегією із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року**, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366р (далі – Національна стратегія). Стратегія розрахована до 2030 року і пропонує комплексний підхід до розбудови принципів безбар'єрності для всіх суспільних груп та літніх людей зокрема, вона передбачає забезпечення рівних прав та можливостей для всіх людей у самореалізації, зайнятості, пересуванні, сервісах, продовженні освіти, спілкуванні, дозвіллі та розвитку.

Йдеться про усунення бар'єрів у шести основних напрямках:

фізичному, суспільному, економічному, освітньому, цифровому та інформаційному.

- 1) Фізичний** включає розроблення єдиних архітектурних стандартів. Це означає, що все наше навколишнє середовище (будівлі, вулиці, тротуари, транспорт) має бути фізично доступним для всіх людей, зокрема для

маломобільних груп населення (люди з інвалідністю, люди старшого віку, батьки з маленькими дітьми тощо).

- 2) **Суспільний** передбачає створення рівних можливостей для активної участі людей у громадському житті. Це означає, що кожна людина за такого підходу має відчувати себе вільною у своєму самовираженні, що її не будуть засуджувати через якісь її ознаки. А, навпаки, різність кожного з нас вкупі посилюватиме й розвиватиме наше суспільство.
- 3) **Економічний** означає забезпечення умов та можливостей для працевлаштування, отримання фінансових та інших ресурсів для заняття підприємництвом для таких суспільних груп, як молодь, жінки, літні люди, дорослі з інвалідністю.
- 4) **Освітній** забезпечує створення рівних можливостей та вільного доступу до освіти, включаючи освіту протягом життя, а також перенавчання та опанування додаткових навичок.
- 5) **Цифровий** – це та сфера, без якої неможливо уявити наше життя у XXI столітті. Цифрова безбар'єрність передбачає доступ усіх соціальних груп до всіх послуг, що є онлайн, та власне до інтернету.
- 6) **Інформаційний**, у межах якого створюються такі умови, за яких люди, незалежно від своєї мобільності, функціональних порушень чи комунікативних можливостей, зможуть отримувати доступ до інформації в різних форматах та з використанням технологій, що враховують їх потреби та можливості.

Підсумовуючи, можна сказати, що безбар'єрність передає роботу з міфами та стереотипами щодо тих чи інших груп населення. А найкраще ця тема характеризується трьома поняттями – безбар'єрність, доступність та інклюзія.

- **Безбар'єрність** - як загальний підхід до формування та імплементації державної політики для забезпечення безперешкодного доступу всіх груп населення до різних сфер життєдіяльності. Безбар'єрним середовищем визнається простір необмежених можливостей, в якому відсутні дискримінація, соціальні упередження та стереотипи, враховуються інтереси та потреби кожного громадянина.
- **Доступність** - як забезпечення рівного доступу всім групам населення до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, а також до інших об'єктів та послуг, як у міських, так і в сільських районах.
- **Інклюзія** - як процес збільшення ступеню участі всіх громадян у соціумі. Вона передбачає усунення бар'єрів та розробку і застосування конкретних рішень, які дозволять кожній людині рівноправно брати участь у суспільному житті. Один із ключових принципів інклюзії — залучення всіх людей у всі сфери життя.